

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispytatio IV. De effectibus Baptismi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

ut decepti sectam parentum amplectantur. Quando verò infantes coniuncti sunt parentibus seruis, obligatio est ex misericordia in dominis, separandi infantes antè quàm veniant ad vsum rationis ob dictum periculum. Quamdiu tamen infantes coniuncti sunt parentibus, non incumbit dominis obligatio eos infantes baptizandi, quia non obligatio ex religione, quia ex hac virtute tantum tenentur, quamdiu eis incumbit obligatio educandi illos, neque dominis incumbit obligatio emendandi errorem parentum quoad Baptismum, & educationem spiritualem infantium. Ita tamen domini ad prædicta tenentur, ut possint à dicta obligatione etiam misericordiae excusari ratione alicuius grauis incommodi, quod etiam arbitrio prudentis expendi debet.

Sed quæres, An Iudæi sint serui & mancipia Principum in quorum regnis habitant, an verò liberi, & ciues.

Durandus. Durandus in 4. dist. 4. quæst. 6. & Caietanus quæst. 68. art. 10. docent, Iudæos esse verè seruos Principum in quorum regnis habitant, quia ob

mortem Christo illatam meruerunt libertatem amittere, & eam de facto amiserunt per Titum & Vespasianum.

Valquez verò cap. 5. & Sotus in 4. dist. 5. quæst. vnica, art. 10. docent, & meritò, non esse seruos, sed verè liberos, & ciues politicè & ciuilitè tantum subiectos. Quod significat Innocentius III. in cap. *Et si Iudæos*, de Iudæis & Sarracenis. Et id experientia ipsa demonstrat, quia verè tractantur ut ciues, quia permittuntur ire quò volunt, & bona habere, & sibi negotiari, quamuis non semper permittantur quacumq; genera honorum habere, quia sic expedit Reipublicæ, & regulariter nullum peculiare seruicium neque tributum exhibent.

Et quamuis ob mortem Christo illatam digni fuerint ut in seruitutem redigerentur, qui eam Christo intulerunt, & qui ei consenserunt, non tamen alij qui id ignorarunt: imò & illi quamuis digni fuerint redigi in seruitutem, de facto tamen non sunt ab aliquo in seruitutem redacti, neque à Tito & Vespasiano, quia id nullo fundamento constat.

DISPUTATIO IV.

De effectibus Baptismi.

DIFFICULTAS I.

Utrum per Baptismum remittantur omnia peccata.

RROR est hæreticorum nostri temporis, qui, secuti Proclum Origenistam, affirmant per Baptismum non tolli & eradicari peccata, sed tantum radi, tegi, & desinere imputari à Deo (quod generaliter docent de omni remissione peccatorum, etiam de ea quæ fit quocumque alio Sacramento, & extra Sacramentum) quod deduci videtur ex Paulo, qui ad Roman. 7. concupiscentiam, seu fomitem peccati, appellat peccatum, & tamen manet post Baptismum, ergo per Baptismum verè non tolluntur peccata.

De Fide tamen est, per Baptismum verè tolli & eradicari peccata omnia, tam originale quàm actualia. Quod specialiter definitur, & oppositus error specialiter damnatur in Tridèntino sess. 5. decreto de Peccato originali, & supponitur sess. 14.

Trident. *Eugen. IV.* cap. 1. & idem etiam definitur ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, §. *Primum omnium*, dum ait:

Huius Sacramenti, nempe Baptismi, effectus est remissio omnis culpe originalis & actualis. Et id continetur in Symbolo Nicæno in illis verbis: *Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum*, & exprimitur in Scriptura ad Ephes. 5. dum dicitur:

Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea, mundans eam lauacro aquæ in verbo vite, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam aut rugam, aut aliquid huiusmodi, ac proinde verè expertem omnis culpe, quia si maculæ peccatorum verè manerent post Baptismum, quamuis rectè, baptizatus non diceretur mundatus, sed sepulchrum dealbatum, immunditijs plenum. Et etiam Act. 2. *Pœnitementi, & baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum.* ubi gene-

raliter est sermo de peccatis, nullo excepto, & de vera remissione, cum locutio sit absoluta.

Concupiscentia autem quæ post Baptismum manet, dicitur à Paulo peccatum, non quia verè sit culpa, & verè peccatum, sed quia oritur à peccato, & quia ad peccatum inclinatur, ut exponit Tridentinum decreto de Peccato originali. *Trident.*

DIFFICULTAS II.

Utrum per Baptismum etiam remittatur tota pœna peccatis debita.

CONueniunt Doctores, per Baptismum remitti totam pœnam peccatis etiam actualibus debitam. Quod definitur ab Eugenio IV. in suo Decreto, §. *Primum omnium*, dum ait: *Huius Sacramenti effectus est remissio omnis culpe originalis, & actualis, omnis quoque pœne quæ pro ipsa culpa debetur.* Et in Tridèntino sess. 5. Decreto de Peccato originali, si rectè expendatur. Et id supponitur sess. 6. cap. 14. quod ex perpetua Ecclesiæ traditione constat: & deducitur ex perpetuo vsu Ecclesiæ, non iniungentis baptizatis pœnitentiam aliquam in satisfactionem pro peccatis ante Baptismum commissis.

Quando autem dicimus, totam pœnam omnibus peccatis debitam auferri per Baptismum, non loquimur de pœnalitatibus quæ peccatum primi parentis, & originale in nobis ex illo contractum sequuntur indirectè, ut fames, sitis, morbus, mors, & alia, à quibus aliàs peculiari Dei prouidentia liberaremur, si non fuissent prædicta peccata, quia pœnalitates istæ non auferuntur per Baptismum, ut experientiâ constat, sicut neque sunt pœnæ directè inflictæ ob dicta peccata: sed tantum loquimur de pœna, quæ per se & directè debita est ob peccata quæ Baptismo remittuntur, quia tota hæc aut tota dignitas ad illam per Baptismum semper

semper aufertur, quamvis non semper per Sacramentum Pœnitentiæ, quod Christus voluit, & instituit valde congruenter diuinæ iustitiæ, quia huic maxime congruit, ut totam pœnam in Baptismo condonet, quamvis aliquando iustè posset aliquid illius exigere, quia peccata infidelium ut plurimum committuntur ex ignorantia (quamvis vincibili) non verò peccata iam baptizatorum.

Trident.

Et id tantum voluit Tridentinum sess. 14. c. 8. dum dictum discrimen inter Baptismum & Pœnitentiam reducere videtur ad exigentiam diuinæ iustitiæ, id est, in magnam congruentiam ipsi diuinæ iustitiæ.

Vasquez.

Oblervandum tamen est, ut optime Vasquez disp. 156. c. 4. non semper ex vi iustificationis in Baptismo factæ emitti totam pœnam peccatis debitam, sicut neque ex vi iustificationis factæ in Sacramento Pœnitentiæ, quia gratia iustificans in utroque collata est eiusdem rationis, & dispositio ad illam in utroque potest esse eadem, & peccata in utroque remittenda possunt esse eiusdem rationis, & æqualia: imò contingere potest, quod dispositio in Baptismo sit minor, & quod peccata in eo remittenda sint plura & maiora; sed remissionem totius pœnæ, quæ aliquando nequit tota vi iustificationis remitti, compleri ex opere operato, & ex condonatione Dei, sicut etiam per Sacramentum Pœnitentiæ aliquid pœnæ debite remittitur ex opere operato, & ex condonatione Dei, ut dicimus Tractatu de Pœnitentia Disp. x1 v. Diffic. x1 1.

DIFFICULTAS III.

Quosnam alios effectus conferat Baptismus.

Conueniunt Doctores, tam paruulis quam adultis per Baptismum conferri gratiam habitalem, & virtutes infusas, saltem Theologicas. Et in primis, paruulis gratiam habitalem conferri, negari non potest: quia ab Eugenio IV. in suo Decreto generaliter definitur, Sacramenta noua legis (inter quæ numerat Baptismum) gratiam conferre. Quod etiam definitur in Tridentino sess. 7. can. 6. de Sacramentis in genere. Et specialiter, quod Baptismus conferat paruulis gratiam, per quam deleatur originale, definitur sess. 5. decreto de Peccato originali; quod etiam constat ex eo, quod paruuli per Baptismum non minus redduntur immaculati, quam adulti, ut constat ex dictis Diffic. 1. quod nequit fieri absque gratia iustificante. In paruulis autem nulla alia gratia iustificans excogitari potest, quam gratia habitualis, & permanens; ergo negari non potest, paruulis per Baptismum gratiam habitalem conferri.

Eugen. IV.

Trident.

Deinde, adultis gratiam habitalem per Baptismum conferri, quamvis non sit ita certum ac conferri paruulis, quia adulti sunt capaces gratiæ actualis ex se iustificantis, nempe actus contritionis, & cuiuscumque alius actus charitatis, quo iustificari possunt; dubitandum non est, etiam illis gratiam habitalem per Baptismum conferri, non solum quando attritione disponuntur, quia tunc nulla alia forma iustificans per Baptismum collata excogitari potest, quæ iustificetur, quam gratia habitualis; sed etiam quando disponuntur contritione perfecta, quæ possunt formaliter iustificari, quia etiam tunc per Baptismum non conferitur

contritio illa, neque alius actus charitatis, & tamen per Baptismum semper conferitur gratia iustificans non ponentibus ebeciem.

Gratiæ autem habituali per quodcumque Sacramentum collatæ annexam esse à Deo collationem auxiliorum gratiæ, conducentium ad peculiarem finem illius Sacramenti, ex vi cuius gratia habitualis collata est, ratione cuius dicitur Sacramentalis, dicimus Tract. de Sacramentis in genere, Disp. 111. Diffic. 111. ac proinde gratiæ habituali per Baptismum collatæ annexa est collatio auxiliorum conducentium ad dignè suscipienda reliqua Sacramenta, & ad seruanda præcepta Christi, & ad Christianè viuendum, ad quod Baptismus peculiariter ordinatur.

Et diuersis paruulis per Baptismum æqualem gratiam habitalem conferri, & etiam per quodcumque aliud Sacramentum, cuius sunt capaces, & non maiorem vni quam alteri, & diuersis adultis æqualem aut inæqualem conferri pro æqualitate aut inæqualitate dispositionis, & etiam eidem, quando repetit receptionem eiusdem Sacramenti, dicimus eodem Tractatu & Disput. Diffic. v.

Quod verò attinet ad habitus infusos fidei & spei, nondum est definitum per Baptismum infundi & conferri: est tamen traditum, ut probabilius, in Concilio Viennensi sub Clemente V. & refertur in Clementina vnic. de Summa Trinitate & fide Catholica. Quando verò in Tridentino sess. 6. c. 7. dicitur in iustificatione adulti (per Baptismum videlicet facta, de qua ibi est sermo) cum remissione peccatorum hominem accipere simul infusas, fidem, spem, & charitatem. Per fidem & spem non intelligit habitus saltem determinatè, sed intelligit actus, & ad summum actus vel habitus indiscriminatum, quia in adulto, qui iustificatur per Baptismum, est necessarius actus fidei, & etiam actus spei (qui etiam dicuntur à Deo infundi ratione auxilij prærequisiti, quod Deus in nobis sine nobis operatur) per charitatem verò intelligit aliquid permanens, quod non potest esse nisi qualitas, & non quacumque nisi habitus, quia in dicta iustificatione non interuenit necessarius actus charitatis. Particula autem *simul* vel idem est quod *pariter*, quia omnia illa accipit adultus in iustificatione; vel idem est quod *simul tempore*, non quod in eodem instanti necessario infundantur, sed in toto eo tempore à quo prima præparatio incipit, quia in eo tempore adultus recipit fidem, spem, & charitatem, & regulariter prius tempore fidem, deinde spem, & tandem habitum gratiæ & charitatis, ut indicatur in Tridentino eis sequentibus verbis: *Nam fides, nisi ad eam spes accedat & charitas.* In quibus verbis, & in multis alijs eiusdem & sequentis capituli, per fidem & spem actus, non habitus denotantur. De quo videndus est Vasquez 1. Vasquez.

Conciliū
Viennense.

2. disp. 203. c. 9.

Et quod per Baptismum etiam producatur character in anima, dicimus dicto Tractatu Disputatione 111. Difficultate x.

Alij verò effectus falsò tribuuntur Baptismo ab hæreticis, Primò, quod Baptismo reddantur homines impeccabiles, aut saltem indamnabiles, quamvis peccent, dum ab Ecclesia Catholica non discedant. Secundò, quod baptizati non imputentur ad culpam, neque noceat quod legem Dei transgrediantur. Tertio, quod baptizati nequeant obligari lege aliqua Ecclesiastica. Quarto, quod

vota

vota à baptizatis emissã fiat irrita, & nullius valoris. Quinto, quod baptizati solã memoria baptismi iustificentur. De quibus contra hæreticos videndus est Vasquez disp. 156. c. 6.

DIFFICULTAS IV.

An ad effectum Baptismi percipiendum requiratur aliqua contritio peccatorum.

Nomine contritionis intelligimus displicentiam & detestationem peccati, prout abstrahit sub disunctione à displicentia pura, quæ non est formaliter dolor, sed radix illius, & à displicentia dolorosa orta ex dicta pura displicentia. Intelligimus autem unam vel alteram sub disunctione, quia ad effectum Baptismi eodem modo sufficit aut non sufficit una & altera: & utraq; potest appellari dolor, quia posterior est dolor formaliter, & prior est dolor radicaliter, & in viciis ad displicentiam puram regulariter sequitur displicentia dolorosa.

Hoc ergo supposito, difficultas hæc tantum procedit de contritione requisita ad gratiam iustificantem percipiendam, quia ad recipiendum characterem certum est nihil aliud requiri, quàm id quod requiritur ad valorem Baptismi, quia qui valide baptizatur, eo ipso insignitur caractere baptismali: & solum procedit de contritione requisita ad gratiam iustificantem in adultis, qui sunt, aut aliquando fuerunt sui compotes; quia in parvulis, & in amentibus, qui nunquam fuerunt sui compotes, nulla fuit requisita à Christo dispositio, utpote incapacibus illius: & procedit de adultis, in quibus non tantum est peccatum originale, sed etiam actuale mortale, quia in eis, in quibus est originale absque actuali mortali (ut contingere potest) ad iustificationem ab originali per Baptismum suscipiendam nulla requiritur contritio, & nulla retractatio, sicut neque propria voluntate peccantur; quamvis ad id requiratur in illis fides, sine qua impossibile est adultos placere Deo. Quod spectat illud Marc. ult. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* & in eis etiam requiritur spes, qua confidant virtute Baptismi sibi remittenda esse peccata à Deo, ut significatur in Tridentino sess. 6. c. 7. sicut etiam requiritur ad iustificationem medio Sacramento Pœnitentie.

Est ergo difficultas, An in adultis, qui mortaliter peccantur, ad recipiendam per Baptismum gratiam iustificantem, requiratur aliqua contritio & pœnitentia peccatorum actualium mortalium.

Caietan. Caietanus q. 86. art. 2. ad 1. docet, ad id etiam in dictis adultis non requiri formalem aliquam & expressam contritionem peccatorum mortalium, sed sufficere voluntatem suscipiendi Baptismum (quæ in adultis etiam non habentibus peccatum actuale requisita est ad valorem Baptismi, non tamquam pars essentialis, sed tamquam quid prænum) quod probabile censet Ledesma 1. p. quarti, q. 10. art. 9. dub. 1. quia voluntas suscipiendi Baptismum est virtualis quædam contritio & pœnitentia peccatorum, quia Baptismus suscipitur ad remissionem & destructionem peccatorum; ad id autem sufficiens videtur dicta contritio & pœnitentia virtualis. Quod etiam probabile existimat

Agidius q. 62. artic. 1. n. 36. de voluntate suscipiendi Baptismum orta ex actu spei.

Vasquez verò d. 158. c. 3. Suarez d. 28. sect. 1. & communiter Doctores docent, ad percipiendam gratiam iustificantem per Baptismum in adulto, qui peccavit mortaliter, requisitam esse formalem & expressam contritionem peccatorum. Quod definitum videtur à Tridentino sess. 6. c. 6. dum ait, ante Baptismum necessariam esse pœnitentiam, quæ est motio adversus peccata per odium & detestationem. ubi absque dubio sermo est de pœnitentia, odio & detestatione formali, ut verba ipsa præferunt. Quod expressè videtur Paulus Actorum 2. illis verbis: *Pœnite, & baptizetur unusquisque vestrum.* quibus verbis Paulus plus exigebat, quàm voluntatem suscipiendi Baptismum, quia hanc sufficienter exigebat verbis illis, *baptizetur unusquisque vestrum.*

In eo tamen qui tantum peccavit venialiter, (ut etiam contingere potest) non est necessaria contritio ad percipiendam gratiam iustificantem per Baptismum, etiam si ad iustificationem ab eo veniali requiratur contritio illius, quia nullum peccatum actuale remittitur in Sacramento aliquo absque prævia contritione & detestatione.

DIFFICULTAS V.

Utrum ad gratiam iustificantem per Baptismum percipiendam in eo qui peccavit mortaliter, sufficiat contritio imperfecta.

Gabriel in 4. dist. 4. q. 2. artic. 2. & Petrus Sorus de Institutione Sacerdotum lect. 4. Baptismo §. *Ultimo tandem*, docent, ad percipiendam gratiam iustificantem in eo qui peccavit mortaliter, necessariam esse contritionem perfectam. Quod tradere videtur Tridentinum sess. 6. cap. 6. dum ait, ante Baptismum necessariam esse pœnitentiam seu detestationem peccatorum, & significat eam oriri ex dilectione Dei, ut constat ex verbis antecedentibus; pœnitentia autem & contritio peccatorum ob dilectionem Dei est contritio perfecta. Et ratione probari potest, quia homo per peccatum mortale aueritur à Deo ultimo fine, & convertitur ad peccatum, & ad obiectum peccati; ergo ut iustificetur, & mundaetur ab illo, adhuc per Baptismum necessaria est contritio, qua aueratur ab illo, & convertatur ad Deum; sed sola contritione perfecta aueritur homo à peccato, & convertitur ad Deum, ergo ad iustificationem ab illo percipiendam per Baptismum necessaria est contritio perfecta.

Vasquez verò d. 158. c. 3. & 4. Suarez d. 28. sect. 2. Agidius q. 62. art. 1. dub. 2. & communiter Doctores docent, ad percipiendam gratiam iustificantem per Baptismum in eo qui peccavit mortaliter, non esse necessariam contritionem perfectam, sed sufficere imperfectam (quæ dicitur contritio) & merito: quia remissio peccatorum, etiam actualium, est effectus Baptismi, ut definit Eugenius IV. in suo Decreto §. *Primum omnium*. & habetur Actorum 2. dum dicitur: *Baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum.* & c. 22. dum dicitur: *Baptizare, & abluere peccata tua.* ubi nomine peccatorum, & nomine peccata tua, etiam signifi-

significatur actualia, quia originale vniuscuiusque tantum est vnum; ergo ad remissionem peccatorum etiam actualium, & ad gratiam ab illis iustificandam percipiendam per Baptismum, non requiritur contritio perfecta, quia per hanc ante Baptismum præsupponeretur collata gratia iustificans, & facta remissio peccatorum, quia contritio perfecta sufficiens est ad remissionem peccatorum, vel tamquam forma, vel tamquam dispositio proxima & infallibilis.

In Tridentino autem cap. illo 6. ubi sermo est de penitentia & deestatione prærequiritur ad Baptismum, nomine penitentia & deestationis non intelligitur perfecta contritio, sed attritio, ut ostendit Vasquez 1. 2. disp. 20 3. c. 9. Neque obstat, sermonem esse de penitentia orta ex dilectione Dei; quia tantum est sermo de penitentia orta ex dilectione concupiscentia, qua peccator incipit sibi concupiscere Deum, ut principium & fontem iustitiae, & sanctitatis, & remissionis peccatorum; ex qua regulariter tantum oriri potest contritio imperfecta, imò hæc quamuis regulariter oriatur ex dicta dilectione, tamen non exigit ex illa oriri.

Ad rationem verò respondemus, quod quamuis ad iustificationem extra Sacramentum adhuc à peccato originali, sit necessaria perfecta conuersio in Deum, quia extra Sacramentum nullum aliud est medium ordinarium iustificationis, non tamen est necessaria ad iustificationem faciendam per Baptismum, quia Baptismus ex Christi institutione supplet defectum illius ex eo ipso, quod institutus est in remissionem peccatorum.

Ita tamen sufficit contritio imperfecta, seu attritio, ad iustificationem per Baptismum, ut non sit necessarium, quod virtute Baptismi excitetur contritio perfecta, per quam fiat iustificatio, quia semper per Baptismum, præsupposita fide, & spe, & attritione, fit iustificatio, & tamen non semper excitatur contritio perfecta, ut experientia constat. Et sanè ex opposito fieret, moribundum, quamuis petierit Baptismum, & fuerit attritus, credens & sperans, si in amentiam incidat, superflue & absque fructu gratia (ac proinde illicitè) baptizari, quia in eo excitari nequit contritio perfecta.

DIFFICULTAS VI.

Utrum attritio ad gratiam in adulto qui peccauit mortaliter, sufficiens debeat esse existimata contritio, & non sufficiat attritio scita.

NANAYUS.
Corduba.

NANAYUS c. 1. n. 39. Corduba lib. 1. q. 2. partem affirmatiuam tuentur, quia ex vna parte Tridentinum sess. 6. c. 6. & non pauci Patres ad gratiam & remissionem peccatorum ab adultis percipiendam per Baptismum videntur requirere dolorem de peccatis, ortum ex dilectione Dei; & ex altera parte Baptismus vi sua aliquando abluit peccata actualia, quod fieri non potest, si contritio prærequiratur, quia per hanc supponitur abluta; ergo ut minimum prærequiritur attritio, quæ existimetur contritio.

Vasquez.
Suarez.
Ægidius.

Vasquez verò disp. 158. cap. 4. Suarez dist. 28. sect. 2. Ægidius q. 62. art. 1. dub. 2. & communiter Doctores partem negatiuam tradunt, & merito: quia dicta existimatio non est dispositio adhuc

partialis ad gratiam percipiendam, quia est error quidam, ac proinde indecens, ut à Christo institueretur in dispositionem ad gratiam; neque attritioni, quæ est sufficiens dispositio, aliquid boni positiui affert, quo attritio perficiatur, cum sit error: neque est necessaria, ut excuset baptizandum à peccato aliquo, quod committeret non accedendo ad Baptismum cum contritione perfecta, quasi ex præcepto religionis teneatur accedere in statu gratia, quia verè nullum est præceptum sic accedendi, quia non est præceptum aliquod positium, quia de eo non constat, neque est præceptum aliquod naturale; quia si aliquid, maximè naturale diuinum ortum ex natura Baptismi, supposita eius institutione, ut quis dignè ad illum accedat: sed non est tale præceptum, quia Baptismus institutus est pro spiritualiter mortuis, ac proinde ad illum non accedit indignè, qui accedit scienter mortuus & peccator, si alias accedit cum dispositione sufficiens ad effectum illius; infirmus enim, quamuis sciat esse infirmus, prudenter accedit ad medicinam, si alias accedit cum dispositione sufficiens ad effectum medicinae. Et sanè si existimatio illa tantum deseruiret ut baptizandus excusaretur à peccato contra præceptum aliquod contritionis, quod esset accedendi cum illa, verè non esset necessaria, quia ad eam excusationem sufficeret ignorantia aut inconsideratio inuincibilis talis præcepti.

Ad rationem ergo aduersariorū constat ex dictis Diffic. v. Tridentinum (& idem est de Patribus) ad gratiam Baptismi non prærequirere dolorem ortum ex amore amicitia Dei, sed tantum dolorem, qui regulariter oritur ex amore concupiscentia Dei, ut fontis iustitiae, qui potest esse attritio.

DIFFICULTAS VII.

Quæ & qualis attritio sufficiat ad gratiam Baptismi in adulto qui peccauit mortaliter.

Circa naturam & qualitatem attritionis sufficientis, & ut minimum præquiritur ad gratiam remissionem peccatorum in adulto qui peccauit mortaliter, percipiendam per Baptismum, dicendum est, eam attritionem, & talem sufficere, & ut minimum præquiri, quam & qualem dicimus sufficere & præquiri ad gratiam remissionem peccatorum per Sacramentum Penitentia percipiendam, quia eadem & similis absque dubio sufficit & præquiritur ad gratiam remissionem peccatorum per utrumque Sacramentum percipiendam.

Iuxta ea ergo, quæ dicemus Tractatu de Penitentia Disp. vi. circa naturam & qualitatem attritionis ad gratiam per Sacramentum Penitentia percipiendam sufficientis, & ut minimum præquiritur, dicendum est, ad gratiam remissionem peccatorum per Baptismum in adulto qui peccauit mortaliter, requiri attritionem & dolorem de peccatis, & non sufficere attritionem & dolorem de carentia & defectu doloris, & requiri attritionem & dolorem de omnibus mortalibus factis ante Baptismum nondum remissis per contritionem, aut per alium actum charitatis, siue expressè de omnibus, siue ex motiui cōprehendente omnia illa. Et quāuis

ad dictum effectum sufficiat attritio concepta ex motiuo & malo aeterno (id est pertinente ad alteram vitam) ut ex turpitudine & malitia peccatorum, & ex poena alterius vitae, non tamen esse necessarium concipi ex tali motiuo, sed sufficere concipi ex motiuo & malo temporali, tamen respiciente Deum ut infligatorem illius mali, ut ex motiuo infamiae, vel ex motiuo nocuamenti salutis: quia attritio ex motiuo mali, ut sic, verè est ob poenam diuinam, quæ tantum potest esse motiuum ad dolendum de peccato, & non de bono opere, & est potens excludere affectum peccandi, quia Deus eo malo punit peccatum, & non opus bonum: & prærequirit attritionem ita perfectam, & firmam de peccatis, ut excludat voluntatem peccandi similia peccata, imò includat plenè propositum non committendi similia peccata, quod propositum absque expresso sufficit, etiam si peccata memoriæ occurrant, quamuis quando occurrunt memoriæ, & attritio est firma & perfecta de peccatis præteritis, vix possit attritus contineri ab expresso proposito non committendi similia peccata. Et quamuis requisita sit attritio ex auxilio gratiæ procedens, non tamen requiritur attritio supernaturalis quoad substantiam.

DIFFICULTAS VIII.

Utrum Baptismus fide susceptus, postea, recedente fitione, conferat suum effectum gratiæ.

Difficultas hæc procedit de fitione opposita, non valori Baptismi, sed effectui gratiæ iustificantis, ut contingit quando quis voluntariè baptizatur, sed absque dispositione sufficiente ad gratiam Baptismi percipiendam.

Conueniunt ergo Doctores, Baptismum sic fide susceptum, ob quod quando suscipitur, non confert gratiam iustificantem, postea ablata seu recedente fitione illa, valere ad salutem animæ, & remissionem peccatorum. Quod expressit Augustinus lib. 1. de Baptismo contra Donatistas cap. 12. & lib. 3. cap. 13. & lib. 6. c. 5. dum docet, Baptismum in hæresi aut schismate susceptum, tunc incipere valere & prodessè ad remissionem peccatorum, & tunc operari salutem, quando fide baptizatus postea corrigitur, & conuertitur ab ea peruersitate & separatione, & tunc sub Baptismo antea fide suscepto dimitti peccata.

Aug. Ioannes ergo Medina Cod. de Confessione, quæ sit de Confessione ficta iteranda, & Ioannes Andreas in Can. *Tunc valere*, de Consecratione, dist. 4. dum dicunt, remissionem peccatorum, quæ post Baptismum fide susceptum fit, recedente fitione non fieri Baptismo ipso, sed contritione qua recedit fictio, ita ut nihil peculiare tribuant Baptismo antea fide suscepto, manifestè aduersantur Augustino, quem omnes alij Doctores secuti sunt.

Scotus. Ex Doctoribus ergo, qui doctrinam Augustini sic vniuersè traditam amplectuntur & interpretantur, Scotus in 4. dist. 4. q. 5. & Gabriel q. 1. art. 3. du. 2. (quibus consentit Vasquez d. 159. c. 4.) docent, Baptismum fide susceptum postea recedente fitione, valere ex opere operato ad remissionem totius poenæ restantis post remissionem culpæ commissæ ante Baptismum factam per con-

tritionem, aut per Sacramentum Pœnitentiæ, quibus recedit fictio, non verò ad remissionem culpæ, quia hæc iam præsupponitur remissa contritione, aut Sacramento Pœnitentiæ, quibus auferatur fictio.

Verum Augustinus, quem dicti Doctores sequi intendunt, absque dubio etiam concedit Baptismo antea fide suscepto remissionem culpæ, quia locis supra citatis satis significat, Baptismum post ablationem fitionis valere ad remissionem peccatorum, ad quam ob fitionem non valuit, ad quam valeret si fide non reciperetur; si autem fide non reciperetur, etiam valeret ad remissionem culpæ. Et id expressit Augustinus lib. 3. cap. 13. dum ait, Baptismum in hæresi aut in schismate susceptum, postea ita valere ad dimittenda peccata, ut idem ipse, qui propter discordiam (id est propter hæresim aut schisma) operabatur mortem, propter pacem (id est propter conuersionem a schismate aut hæresi) intus operatur salutem: ubi Augustinus morti opponit salutem; ac proinde sicut per mortem intelligit culpam, per salutem intelligit remissionem illius.

Addit tamen Vasquez, Baptismum fide susceptum postea valere, & prodessè ad salutem & remissionem culpæ, non ex opere operato, sed aliquo modo; & non ipsum solum, sed ipsum cum Sacramento Pœnitentiæ, vel cum contritione (quibus recedit fictio) quamuis diuerso modo: quia cum Sacramento Pœnitentiæ prodest, quia per Baptismum, quamuis fide receptum, baptizatus factus fuit capax Sacramenti Pœnitentiæ, quo postea recepto omnia peccata remittuntur; cum contritione verò, per quam post Baptismum sic receptum elicita etiam remittuntur peccata, prodest ad eorum remissionem, quia contritio ex eo quod Baptismus fuerit iam receptus validè, quamuis fide remittit peccata illa, absque eo quod includat votum Baptismi, quia iam non includit illud.

Doctrina tamen hæc quam Vasquez addit, non est ad mentem Augustini: quia Augustinus absque dubio plus tribuit Baptismo fide recepto quoad remissionem culpæ, dum de Baptismo sic recepto ait prius operari mortem, & postea operari salutem, & post ablationem fitionis incipere valere ad remissionem peccatorum, ad quam non valuit ob fitionem. Vbi absque dubio ipsi Baptismo immediatè & ratione sui tribuit remissionem peccatorum etiam quoad culpam, sicut illam efficeret in principio, si non fuisset fide susceptus. Et sanè ridiculum videtur, prædictis verbis tantum voluisse, Baptismum, quando contritione auferatur fictio, valere ad remissionem peccatorum, quia contritio, per quam remittuntur, non contineat votum illius, quia contritio ex eo quod non includat votum Baptismi, quia iam est validè susceptus, non fit magis remissiua, sed eodem modo est efficax ad id, ac si includeret votum Baptismi, & iste non esset susceptus; ergo Baptismus ex eo nihil vallet ad id media contritione, quia ipsam in nihil iuuat ad id.

S. Thomas verò, & Caietanus qu. 69. art. 10. Suarez d. 28. sect. 4. Egidius q. 62. art. 1. dub. 5. & communiter Doctores docent, Baptismum fide susceptum, postea recedente seu ablata fitione, reuiuiscere quoad suum effectum gratiæ, id est, tribuere ex opere operato gratiam iustificantem, &

Augustin.

remissionem peccatorum quoad culpam & poenam, quam tribueret quando suscipitur, si fide non susciperetur. Quod ad hoc dubio voluit & docuit Augustinus, ut constat ex dictis testimonijs, quae optimè expendit Egidius.

Qua autem ratione Augustinus ductus fuerit ad id affirmandum, non satis constat: ad id tamen non deficit congruentia, & multò maior quam pro reliquis Sacramentis fide & validè receptis, quia videlicet Baptismus ex vna parte est medium necessarium ad iustificationem ab originali, & ab alijs mortalibus actualibus ante Baptismum commissis, & ex altera parte iterari non potest. Ex eo autem, quòd dicta peccata possint contritione per se deleri, aut Sacramento Poenitentiae per accidens, tantum deducitur, dictam congruentiam non esse rationem Metaphysicè efficacem, non tamen, non esse maximè congruentem: praesertim quòd si Baptismus fide susceptus, postea recedente fitione non operaretur suam gratiam iustificantem, qui fide baptizaretur, priuaretur in aeternum gratia Sacramentali Baptismi, quae supra ipsam ut iustificantem addit annexionem auxiliorum ad finem Baptismi proportionatorum.

Quòd autem Baptismus post ipsummet fide susceptum non existat, sed transferat, non obstat, ut possit suam gratiam Sacramentalem conferre, quia non est necessarium quòd illam conferat, ut instrumentum physicum; sed sufficit ut morale, ad quod necessaria non est actualis existentia illius, imò etiam quando actu existit, illam tantum confert ut instrumentum morale, ut generaliter de omnibus Sacramentis dicimus Tractatu de Sacramentis in genere, Disputatione 111. Difficultate 11.

Et quamvis remissio venialium non sit necessaria ad salutem, nihilominus, supposito quòd Baptismus reuiuiscit quoad remissionem mortaliū, etiam reuiuiscit quoad remissionem venialium, sicut hanc in principio conferret, quia etiam ad eam institutus est, quamvis ea non sit ad salutem necessaria.

DIFFICULTAS IX.

Quid requiratur, ut Baptismus fide susceptus reuiuiscat, & gratiam iustificantem conferat.

Conueniunt Doctores, quòd, ut Baptismus fide susceptus fitione non valori sed gratiae opposita (id est absque dispositione sufficiente ad gratiam iustificationis) postea reuiuiscat, & illam conferat ei qui post Baptismum sic receptum commisit peccatum mortale, iam subiectum clauibus Ecclesiae (quale est peccatum post Baptismum omnino commissum, aut saltem completum & perfectum post Baptismum, quamvis antea inceptum; quale est peccatum indignae susceptionis Baptismi, quia malitia huius peccati post Baptismum completur, cum supponat prius naturā ipsam susceptionem Baptismi) non sufficiat attritio, sed necessaria sit contritio, aut Sacramentum Poenitentiae: quia dictum peccatum, tam omnino commissum, quam completum post Baptismum, non est obnoxium Baptismo, sed Sacramento Poenitentiae, utpote peccatum personae iam baptizatae; ergo non remittitur absque Sacramen-

to Poenitentiae in re suscepto, aut absque voto illius in contritione incluso. Sed nullum peccatum graue adhuc originale remittitur, non remisso quocumque alio graui existenti, quia gratia, per quam peccatum aliquod graue remittitur, quodcumque illud sit, est impossibilis cum quocumque peccato graui; ergo Baptismus in casu dicto nequit suam gratiam iustificantem à peccatis ante perfectum Baptismum contractis tribuere absque Sacramento Poenitentiae, aut absque perfecta contritione, qua aut quo dictum illud peccatum remittatur: aliàs absque contritione & absque Sacramento Poenitentiae remitteret illud peccatum dictum Sacramento Poenitentiae obnoxium.

Quòd si respondeas, in casu dicto Baptismus fide receptum remittere per accidens & indirectè peccatum illud Sacramento Poenitentiae obnoxium, tribuendo per se & directè gratiam iustificantem à peccatis ante Baptismum contractis, qua etiam per accidens remittitur quodcumque peccatum existens in baptizato, sicut etiam Sacramentum Poenitentiae per accidens & indirectè remittit peccata oblita; Contra responsum tamen est manifestum discrimen: quia quòd Sacramentum Poenitentiae ex Christi institutione remittat peccata mortalia, non solum confessi, sed etiam oblita, est maximè conueniens, quia peccatorum oblitorum nequit fieri confessio, & non erat expediens, quòd dicta obliuio impediret remissionem expressorum in confessione, & quia vnum mortale nequit remitti sine alio, ideò Christus satis conuenienter instituit, ut etiam quando est dicta obliuio peccatorum, Sacramentum Poenitentiae conferat gratiam, qua etiam peccata mortalia oblita remittantur. Ad hoc autem quòd Baptismus fide susceptus remittat peccata obnoxia Sacramento Poenitentiae adhuc per accidens dicto modo, nulla magna conuenientia cogit, cum illa possint faciliè remitti Sacramento ipso Poenitentiae, cui sunt obnoxia.

Est tamen difficultas, An quando quis fide absque sufficiente dispositione suscipit Baptismum, & neque in ipsa susceptione peccauit mortaliter, quia bona fide illum suscepit, quia bona fide absque scrupulo credidit, aut se esse sufficienter dispositum, aut nullam dispositionem esse necessariam ad dignam susceptionem Baptismi, & neque post ipsum susceptum aliud mortale commisit, an scilicet tunc ut Baptismus postea reuiuiscat, & conferat gratiam iustificantem, necessaria sit contritio perfecta, an sufficiat attritio, quae sufficeret in principio, quando actu suscipiebatur.

Vasquez disp. 160. cap. 2. docet, tunc non sufficere attritionem, sed necessariam esse contritionem: quia quòd Baptismus fide susceptus postea reuiuiscat quoad suam gratiam, magis nititur auctoritate Augustini, & antiquorum Scholasticorum qui eum secuti fuerunt, quam ratione aliqua. Augustinus autem, & antiqui Scholastici nunquam dixerunt, id habere Baptismum ratione attritionis, sed aut ratione contritionis, aut ratione Sacramenti Poenitentiae.

Suarez verò disp. 28. sect. 5. Henriquez lib. 1. Suarez de Baptismo, cap. 4. & Egidius quaest. 62. art. 1. Henriquez dub. 6. docent, tunc sufficere attritionem, & merito: quia attritio sufficeret in principio, quando Baptismus suscipiebatur; ergo etiam sufficit postea. Pater consequentia, quia Baptismus retinet suam

suam vim antiquam, & post susceptionem illius nullum nouum impedimentum appositum est. Et confirmatur, quia tunc sola attritio recedit fictio, quæ solum fuit defectus attritionis; ergo tunc sufficit attritio. Patet consequentia, quia ut Baptismus reuiuifcat quoad suam gratiam, sufficit quod recedat fictio. Et quamuis Augustinus & antiquiores Scholastici non expresse ad id in casu dicto sufficere attritionem, quia casus rarus est, deducitur tamen ex his quæ ipsi dicunt, nempe quod Baptismus fide susceptus, postea vi sua, quam retinet, operatur salutem, & remittit peccata, quæ etiam remittit peccata ante Baptismum perfectum contracta, etiam quando post Baptismum committitur aut perficitur peccatum mortale, quod regulariter contingit; tunc tamen non sufficit attritio, sed necessaria est contritio, aut Sacramentum Pœnitentiæ. Et in hoc casu, quia regulariter contingit, loquuntur Augustinus & antiqui Scholastici, quando significant necessariam esse contritionem, aut Sacramentum Pœnitentiæ, ut Baptismus fide susceptus postea reuiuifcat quoad dictum effectum.

Ex dictis constat, ad remissionem peccatorum actualium ante Baptismum contractorum, & ideo faciendam per Baptismum, sufficere attritionem eorum, etiam si quando sunt alia peccata mortalia commissæ post Baptismum, quæ eo ipso sunt obnoxia Sacramento Pœnitentiæ, egeat Baptismus ut peccata sibi obnoxia remittat, iuari à Sacramento Pœnitentiæ, aut à contritione, ut peccata ipsi Sacramento Pœnitentiæ obnoxia remittantur, quod Baptismus sua vi non potest adhuc per accidens, quia vis illius ad remittenda sibi obnoxia, impedita est peccatis mortalibus obnoxijis Sacramento Pœnitentiæ, nisi simul adsit ipsum Sacramentum Pœnitentiæ, aut contritio, quæ aut quo remittantur: sicut neque Sacramentum Pœnitentiæ potest absque Baptismo fide recepto remittente peccata ante Baptismum perfectum contracta, remittere per accidens peccata post Baptismum commissæ.

Vnde quando etiam sunt peccata mortalia Sacramento Pœnitentiæ obnoxia, & hæc remittuntur per illud, tunc Baptismus & pœnitentia simul omnino concurrunt ad productionem gratiæ iustificantis ab omnibus peccatis utriusque obnoxijis, quia effectus gratiæ & remissionis peccatorum prouenit ab utroque mutuo se comitanter adiuuante; & maior ab utroque quam à quolibet per se proueniret, quia à quolibet prouenit tanta gratia, quanta proueniret si seorsim applicaretur; quia vis, quam quodlibet habet conferendi tantam gratiam, non impeditur ab altero ob concursum illius, quamuis tunc omnes gradus gratiæ respondeant utrique, tamquam vni causæ totali morali, & cuilibet tamquam partiali. Produciatur autem ab utroque eo ipso, quod posita attritione, quæ utrique deservit ut dispositio ad gratiam, perficitur Sacramentum Pœnitentiæ, & non prius adhuc natura à Sacramento Pœnitentiæ; quia Baptismus, ut peccata sibi obnoxia remittat, non est necessarium, quod præsupponat remissionem factam à Sacramento Pœnitentiæ (sicut neque econtra) sed sufficit, ut præsupponatur attritio conducentis, ut dispositio, per quam aufertur fictio priuatiua, cum qua fuit susceptus, & ablatio siue cessatio peccati mortalis in fieri, id est, quod quis

non peccet mortaliter, quia tam carentia attritionis, quam ipsum peccare mortaliter, resistunt Baptismo, & quodlibet sufficienter, ut producat suam gratiam.

Eteodem modo, quando peccata obnoxia Sacramento Pœnitentiæ remittuntur per contritionem, remissio peccatorum, quæ sunt obnoxia Baptismo, etiam fit à Baptismo, & non prius adhuc naturæ à contritione: quamuis admittamus, contritionem esse de facto formam remittentem peccata; & quamuis admittamus, ante contritionem præsupponi gratiam habitalem in priori naturæ, & in genere causæ efficientis, ut sit principium efficiens contritionem: quia tunc remissio facta à contritione, & à gratia habituali præsupposita, non est necessaria, nec conducit, ut Baptismus conferat gratiam, & remittat peccata; sed tantum conducit ipsa contritio, ut dispositio ad gratiam iustificantem Baptismi, & non ut forma sanctificans, & remittens peccata: nec hoc modo gratia habitualis, quæ est principium contritionis; quia iustificatio & remissio, facta mediâ contritione, & mediâ hac gratiâ habituali, non conducit ad iustificationem & remissionem factam post Baptismum, quia fit simul ab his & à gratia per Baptismum collata, quæ in hoc casu distincta est ab ea quæ correspondet contritioni, non ut dispositioni ad gratiam Baptismi, sed ut fini, & effectui efficiendo per gratiam habitalem: quia quæ sic respondet contritioni, est causa efficiens. Et in hoc genere causæ, prior est gratia habituali collata per Baptismum, quia gratia altera habitualis est causa efficiens phyfica contritionis, & contritio est dispositio excitans Deum in genere causæ efficientis morali simul cum Baptismo ad conferendam gratiam habitalem, ac proinde de primo ad vltimum gratia correspondens contritioni ut effectui est causa efficiens gratiæ Baptismatis, & consequenter distincta ab ea quoad gradum. Nihilominus remissio per Baptismum facta non est posterior remissione facta per contritionem & eius gratiam, imò nec sanctificatio; tum quia contritio & eius gratia non remittunt nec sanctificant in eo genere causæ, in quo sunt priores gratia Baptismi, nempe in genere causæ efficientis, sed tantum in genere causæ formalis: tum etiam, quia quamuis in eo genere sanctificarent & remitterent, sanctificatio tamen & remissio ab eis proueniens non esset prior sanctificatione & remissione proueniente à gratia baptismali, quia non conduceret ad sanctificationem & remissionem à gratia baptismali prouenientem, quamuis ipsa contritio & eius gratia sint priores dicta sanctificatione & remissione baptismali, quia sunt causa mediata efficiens gratiæ baptismalis, à qua prouenit dicta sanctificatio & remissio.

DIFFICULTAS X.

Verum Baptismus reuiuifcens maiorem gratiam sibi respondentem tribuat magis attrito, aut magis contrito, aut melius disposito.

Suarez disp. 28. sect. 4. & Egidius dub. 6. docent, Baptismum semel impeditum postea reuiuifcentem, conferre minimam gratiam quam

conferre potest, tantam videlicet quantam confert infantibus, quia attritio aut contritio per quam postea auferatur obex seu fictio, non disponit positivè ad susceptionem Baptismi, quia est post ipsum, sed tantum est removens impedimentum seu obicem, ex quo non crescit effectus, quia ex illo non crescit efficacia causæ, nec capacitas subiecti.

Ochagavia Ochagavia verò q. 24. docet, Baptismum postea reuiuiscens maiorem aut minorem gratiam conferre, iuxta mensuram attritionis aut contritionis per quam auferatur obex, ac proinde semper tribuere maiorem minimam: quod docet etiam *Vasquez* d. 139. ex suppositione, quod Baptismus reuiuiscat ad talem effectum gratiæ, & meritò: quia tunc attritio aut contritio verè est dispositio positivè disponens ad id ad quod etiam est dispositio, quando actu suscipitur Baptismus; ergo iuxta mensuram illius confertur maior aut minor gratia. Consequentia patet. Antecedens verò probatur, Primò, quia dispositio in physicis non est ut causa applicetur passio, sed ut effectus producat

aut recipiatur in subiecto; ergo quamvis tunc contritio aut attritio nequeant disponere ad susceptionem Baptismi, seu ad applicationem illius ad baptizatum, non inconuenit, quia dispositio non est utilis ad id, sed tantum ad effectum gratiæ, ad quem optimè possunt disponere, & disponunt. Secundo, quia aliàs Baptismus sic reuiuiscens remitteret peccata actualia absque dispositione aliqua; unde attritio tunc non est tam removens impedimentum & obicem, quam fictionem priuatiam, seu defectum dispositionis necessariam, & non aliter quam disponendo positivè: & contritio eodem modo se habet, & non aliter, quando non sunt peccata actualia mortalia post Baptismum commissa; & quando sunt, non solum se habet ut dispositio removens fictionem priuatiam, sed etiam est removens obicem & impedimentum positivum, quo impeditus erat Baptismus ad remittenda peccata sibi obnoxia, ex defectu contritionis ad remittenda peccata Sacramento Pœnitentiæ obnoxia, absque adiutorio comitante Sacramenti Pœnitentiæ aut contritionis.

DISPUTATIO V.

De cærimonijs seu ritibus Baptismi.

DIFFICULTAS I.

Utrum cærimonia, quibus Baptismus solemniter celebratur, sint conuenientes & laudabiles.

HÆRETICI nostri temporis irrident cærimonias, quæ Baptismo solemniter ab Ecclesia adhiberi solent, & damnant tamquam vanas, quia non sunt sacræ Scripturæ præscriptæ, non attendentes, eas ex antiquissima Ecclesiæ consuetudine & traditione adhiberi.

Nihilominus Catholici conueniunt, dictas cærimonias esse conuenientes, & laudabiliter obseruari, tum, quia seruiunt ad maiorem solemnitatem & splendorem Baptismi, ne vilis à rudioribus habeatur, & contemnatur; tum etiam, quia eis aliquid fructuosè significatur. De qua re contra hæreticos legendi sunt Bellarminus lib. 1. de Baptismo, c. 24. & Waldensis de Sacramentis c. 45.

Bellarmin. Waldens.

Quod autem dictæ cærimonie non sint in Scriptura præscriptæ, non sufficit ut non obseruentur laudabiliter, quia ad hoc sufficit Ecclesiæ institutio ob conuenientem significationem earum, aut ob alium honestum finem; quia Ecclesiæ non deest auctoritas ad aliquid noui addendum, quod, saluâ essentia Baptismi, expediens iudicauerit.

DIFFICULTAS II.

Quæ cærimoniae adhibende sint in Baptismo solemniter.

Primò, circa tempus, quod non tam cærimonia quam circumstantia est, nullum est nunc pro Baptismo solemniter determinatè præscriptum,

quamvis olim Sabbato tantum Resurrectionis & Pentecostes solemniter administraretur adultis.

Secundò, circa locum in quo Baptismus solemniter adhibendus est, qui non tam cærimonia quam circumstantia est, quamvis olim essent loca ad id peculiariter deputata, & ab Ecclesijs separata, quæ *Baptisteria* dicebantur; iam tamen in singulis Parochijs Baptismus solemniter confertur in loco quodam determinato, in quo vas lapideum ad id consecratum est, in quo adest aqua ad Baptismum præparata, extra quod ex Clement. Clem. 7. tit. V. præscripto in Clement. vnica, de Baptismo & eius effectu, non est licitum Baptismum solemniter ministrare, nisi filijs Regum & Principum, aut in casu necessitatis, in quo infans nequeat absque periculo ad Ecclesiam deferri. Per Principes autem Glossa intelligit supremos Regiam iurisdictionem habentes.

Tertiò, aqua naturalis, quæ necessaria est ad valorem Baptismi, debet esse benedicta peculiaribus inuocationibus, & consecratione, trina Chrsimatis perfusione, ut habetur in Rituali, non necessitate Sacramenti, sed tantum præcepti Ecclesiastici, orta ex antiquissima Ecclesiæ consuetudine.

Quartò, adhibendus est Patrinus. Quintò, in Baptismo nomen imponitur baptizandis. Sextò, fit abrenuntiatio satanæ. Septimò, fit professio fidei, seu publica recitatio Symboli. Octauò, imprimitur signum Crucis fronti & pectori baptizandi. Nonò, fit exorcismus seu abiuratio dæmonis, & trina exussillatio annexa ipsi exorcismo. Decimò, fit appositio salis exorcizati in ore baptizandi. Vndecimò, aures & nares baptizandi ter saluâ tinguntur. Duodecimò, fit impositio manus Sacerdotis super caput baptizandi, & benedictio. Decimotertiò, fit Vnctio, qua baptizandus oleo benedicto ungitur in pectore & in scapulis. Decimoquartò, fit vinctio, qua iam baptizatus vngitur